

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 27. 9. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/01117

Programová služba: EXPRES

Vysielateľ: D.EXPRES, k.s.

Číslo autorizácie vysielania: AR/22

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/01117 smerujúci voči vysielaniu programovej služby EXPRES vysielateľa D.EXPRES, k.s. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 9. 10. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 27. 9. 2023

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01117 zaevidovaný dňa 28. 7. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Vaše letné rádio
Deň a čas vysielania: 20. 7. 2023 9:00 – 13:00 hod.

Programová služba: EXPRES
Vysielateľ: D.EXPRES, k.s.
Číslo autorizácie: AR/22

Dátum: 20. 9. 2023

OBSAH PODNETU:

„Barbora Chlebová nazvala urážlivo, znevažujúco a hanlivo mužský rod: "Mala som na návšteve vajčákov.""

Upozornil som na to rádio, čo už týždeň ignorujú.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „ZMS“):

§ 61 Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti

1) *Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie*

c) propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať násilie alebo nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, narodenia, národného alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namieta voči vysielaniu rádia EXPRES, pričom v podnete poukazuje na nevhodný výrok moderátorky Barbory Chlebcovej (v podnete uvedená ako Chlebová) „vajčáci“, ktorým (cit.): „...nazvala urážlivo, znevažujúco a hanlivo mužský rod...“

Uvedené slová mali odznieť v programe *Vaše letné rádio*, ktorý je na webovej stránke rádia priblížený slovami (cit.): „*Hráme vám najväčšie hity na pláž aj na záhradu, do auta aj do práce. Sme vaše letné rádio. Každý pracovný deň od 9:00 do 14:00 a každý večer od 18:00.*“¹

Monitorovaním programu sme zistili, že slová moderátorky Chlebcovej, na ktoré poukázal podávateľ, odzneli v programe cca o **10:26:33** hod., kedy moderátorka hovorila hlásateľke počasia o anomáliách letných dažďov v súčasnosti:

Moderátorka: „*Poviem ti taký malý príbeh. Mám piatich vajčákov, teda včera som mala piatich vajčákov, normálne iba štyroch teraz opatrovávam celý týždeň. Chlapcov, hej?*“

Ženský hlas: „*Rozumiem.*“

Moderátorka: (smiech) „*No a...*“

Ženský hlas: „*Máš ešte nervy na to?*“

Moderátorka: „*Vieš čo? Úplne v pohode. Veľmi sú zlatí, je to fajn. A hlavne sa už zahrajú, tým, že sú taká veľká partia. Baví ich futbal, takže je to v pohode. Zobrala som ich včera na zmrzlinu a hovorím: „Chalani, musíme sa ponáhľať. O 18-tej mi ukazuje, že prídu búrky, aby sme to dovedy stihli domov.“ Lebo sme boli pešo. Prišli sme domov, nič, nič. Hovorím: „Tak nejak tie búrky nejdú.“ Pozriem na aplikáciu, ukazuje mi, že u nás prší. Hovorím: „Čo?“ A potom pre toho jedného prišla mamina a ona že: „A tu nepršalo? U nás na ulici...“ To hovoríme o tom, že 10 ulíc ďalej bývajú. Že: „U nás na ulici také kvapky jak loptičky padajú.“ Ja že (smiech): „No.“*

Sporný obsah programu sme vzhľadom na námietky podávateľa posudzovali z pohľadu ustanovenia **§ 61 ods. 1** týkajúceho sa **ochrany ľudskej dôstojnosti a ľudskosti:**

Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie

c) propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať násilie alebo nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, narodenia, národného alebo

¹ zdroj: <https://www.expres.sk/relacie/vase-letne-radio/>

sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.

Z analýzy obsahu programu je zrejmé, že moderátorka použila výraz *vajčáci* ako synonymum výrazu *chlapci*, čo vlastne sama vysvetlí slovami:

„...Mám piatich vajčákov, teda včera som mala piatich vajčákov, normálne iba štyroch teraz opatrovávam celý týždeň. Chlapcov, hej?“

V slovenských slovníkoch sme výraz *vajčák* – *vajčiak* našli v nasledovných zdrojoch:

Ortograficko-gramatický slovník slovenčiny z r. 2022:

vajčiak G a A -ka pl. N a A -ky m. (kôň)

vajčák -ka pl. N -ky m. slang. (vaječný likér, sud na víno tvaru vajca, podložka na vajcia ap.)

vajčák -ka pl. N -áci G -kov m. slang. (o človeku)

Pravidlá slovenského pravopisu z r. 2013 - kodifikačná príručka

vajčiak -a mn. N a A -y m.

Slovník slovenského jazyka z r. 1959 – 1968

vajčiak, -a, mn. č. -y m. hosp. žrebec

Moderátorka použila výraz v súvislosti s označením detí – chlapcov, ktorých opatrovala. V danom kontexte a v zmysle vyššie uvedených definícií, ide teda o slangové pomenovanie.

Problematickosť výrazu *vajčáci* môže spočívať v tom, že ide o výraz zjavne odvodený od výrazu *vajcia*, vo význame *semenníky*.

Význam výrazu *vajce* je vysvetlený v slovenských slovníkoch:

Krátky slovník slovenského jazyka 4 z r. 2003

vajce -a -jec s.

1. oválna zárodočná bunka niekt. živočíchov (najmä vtákov) obsahujúca bielok a žltok: vtačie, korytnačie v., znášať v-ia, sedieť na v-iach, z v-a sa vyliahlo mláďa; (slepačie) v-ia bežná potravina; v. namätko, natvrdo, čerstvé, skazené v-ia

2. obyč. mn. časť muž. al. samčieho pohlavného ústroja cicavcov

Synonymický slovník slovenčiny z r. 2004

vajce 1. zárodočná bunka niektorých živočíchov, najmä vtákov obsahujúca bielok a žltok • vajíčko: kačacie, pštrosie vajcia, vajíčka, čerstvé vajcia, vajíčka; vajíčka, vajcia namätko • hovor. výklepky mn. č. (vytriedené vajcia)

2. obyč. mn. č. časť samčieho pohlavného ústroja cicavcov • vulg. gule

Výraz *vajcia* v zmysle *semenníky* teda podľa slovníkov nie je vulgárny ani expresívny, vulgárnym je len jeho synonymum *gule*. Je zrejmé, že výraz *vajčáci* môžeme považovať za subštandardný, slangový, hovorový.

Pri použití výrazu *vajčáci* je preto dôležitý kontext, v akom bol použitý. Čo sa týka vysielania, na ktoré poukázal podávateľ, výraz *vajčáci* súvisel s označením chlapcov, o ktorých sa v lete moderátorka starala, čo sama potvrdzuje dodaním vysvetlenia slovami (cit.): „... Chlapcov, hej?“

Slová, ktoré ďalej v rozhovore moderátorka použila, vyjadrujú jej pozitívny vzťah k chlapcom a ich spoločnému využívaniu času, (cit.): „...Veľmi sú zlatí, je to fajn. A hlavne sa už zahrajú, tým, že sú taká veľká partia. Baví ich futbal, takže je to v pohode...“

Z ďalších moderátorkiných slov, ktorými popisuje príbeh, ako kolektívne utekali pred dažďom, ktorý sa nakoniec ani nespustil, je zrejmé, že chlapcov označila aj bežnejším pomenovaním, (cit.): „Chalani, musíme sa ponáhľať...“

Hoci výrok vajčáci možno nebol práve najvhodnejší v kontexte toho, že moderátorka hovorila o deťoch, nešlo však o vulgárne pomenovanie a vzhľadom na kontext v ňom nevidíme vedomú a zámernú snahu uraziť ich, vysmievať sa im a pod. Na základe formy a obsahu programu ako celku tiež konštatujeme, že program je charakterizovaný ako odľahčený hudobný formát „letného rádia“ so zámerom pobaviť poslucháča. Preto aj vyslovenie daného výrazu považujeme skôr za pokus o vtipnú komunikáciu, ktorou chcela moderátorka odľahčeným spôsobom poukázať na to, že sa starala o samých chlapcov. Podľa nášho názoru, daný výrok v uvedenom kontexte nepredstavuje zásah do ľudskej dôstojnosti chlapcov (mužov), ktorý by ich znevažoval alebo hanobil na základe pohlavia a teda nie je dôvodom na začatie správneho konania pre možné porušenie ustanovenia § 61 ods. 1 ZMS.

ZÁVER:

Na základe vyššie uvedeného si myslíme, že vysielateľ programovej služby EXPRES odvysielaním programu *Vaše letné rádio* dňa 20. 7. 2023 o cca 10:26 hod. **neporušil žiadne z ustanovení ZMS.** Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený.**

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/01117)

Monitorované vysielanie: Vaše letné rádio
Deň vysielania: 20. 7. 2023
Čas vysielania: 9:00 – 13:00 hod.

Monitoring sme realizovali zo záznamu Kancelárie Rady, časový kód je uvádzaný cca z lišty záznamu:

9:00:00 časť reklamy, zvukový komunikát

9:00:22 Krátke správy o 9-tej (Dominik Matulaj) – krátky prehľad, jednotlivé správy:

- samosprávy sa stále nedohodli na kompenzáciách od vlády,
- Ukrajina má za sebou ďalšiu noc ruských útokov,
- na Balkáne boli silné búrky,
- šport,
- predpoveď počasia,
- Dopravný servis rádia EXPRES.

09:05:31 Vaše letné rádio

Moderované vysielanie s moderátorkou Barborou Chlebcovou zložené z hudobných skladieb slovenskej a zahraničnej produkcie, ktoré je občasne prerušené:

- komunikátmi označujúcimi programovú službu rádia EXPRES,
- krátkymi verbálnymi vstupmi moderátorky (medzinárodný deň koláčov, letné festivaly – skupina Medial Banana, prázdniny pre deti)
- predpoveďou počasia (sponzorované – kuchyne Dalno, označené zvukovými komunikátmi)

9:27:05 Krátke správy

- hasiči z EÚ smerujú do Grécka pomôcť hasiť požiare,
- v US Steel zavádzajú skrátený pracovný čas,
- Ukrajina čelí ruským útokom,
- šport,
- súťaž Kokos – o 20 tis. eur,
- reklama (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi),
- Dopravný servis rádia EXPRES.

09:33:06 pokračovanie programu Vaše letné rádio

Prúd hudobných skladieb zahraničnej produkcie, ktorý je občasne prerušený:

- komunikátmi označujúcimi programovú službu rádia EXPRES,
- reklamou (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi),
- krátkymi verbálnymi vstupmi moderátorky (pripomenutie súťaží)
- vlastnou propagáciou (upútavka na program *Vzťahy s ručením obmedzeným*),
- reklamou (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi).

10:00:17 Krátke správy o 10-tej (Martina Pastorová) – krátky prehľad, jednotlivé správy:

- vyhlásenie I. Šimka ku kauze policajnej inšpekcie,
- Z. Čaputová odvolala I. Šimka z funkcie ministra vnútra,
- Ukrajina má za sebou ďalšiu noc ruských útokov,
- útok na švédske veľvyslanectvo v Bagdade,
- šport,
- predpoveď počasia,
- Dopravný servis rádia EXPRES.

10:05:08 pokračovanie programu Vaše letné rádio

Moderované vysielanie s moderátorkou Barborou Chlebcovou zložené z hudobných skladieb zahraničnej produkcie, ktoré je občasne prerušené:

- komunikátmi označujúcimi programovú službu rádia EXPRES,
- krátkymi verbálnymi vstupmi moderátorky (predabovaná pesnička, súťaž Megakokos)
- predpoveďou počasia (sponzorované – kuchyne Dalno, označené zvukovými komunikátmi)

10:26:33 Moderátorka: „Poviem Ti taký malý príbeh. Mám piatich vajčákov, teda včera som mala piatich vajčákov, normálne iba štyroch teraz opatrovávam celý týždeň. Chlapcov, hej?“

Ženský hlas: „Rozumiem.“

Moderátorka: (smiech) „No a...“

Ženský hlas: „Máš ešte nervy na to?“

Moderátorka: „Vieš čo? Úplne v pohode. Veľmi sú zlatí, je to fajn. A hlavne sa už zahrajú, tým, že sú taká veľká partia. Baví ich futbal, takže je to v pohode. Zobrala som ich včera na zmrzlinu a hovorím: „Chalani, musíme sa ponáhľať. O 18-tej mi ukazuje, že prídu búrky, aby sme to dovedy stihli domov.“ Lebo sme boli pešo. Prišli sme domov, nič, nič. Hovorím: „Tak nejak tie búrky nejdú.“ Pozriem na aplikáciu, ukazuje mi, že u nás prší. Hovorím: „Čo?“ A potom pre toho jedného prišla mamina a ona že: „A tu nepršalo? U nás na ulici...“ To hovoríme o tom, že 10 ulíc ďalej bývajú. Že: „U nás na ulici také kvapky jak loptičky padajú.“ Ja že (smiech): „No.“

Ženský hlas: „No, u nás napríklad včera pršalo 5 minút, to je v okolí Trnavy a v Bratislave som sa pýtala, kolegyne hovorili, že nie. Že nič. Takže všelijako to vyzeralo. Dnes by malo napríklad pršať na východe Slovenska. Bud' prehánky alebo teda búrky. Platia aj výstrahy 2. stupňa, tak uvidíme, že ako to tam bude. Na väčšine územia ale slnečné počasie, kde tu oblaky. Teploty zatiaľ 20 – 27, počas dňa sa ale lokálne oteplí na 31 stupňov. No a okrem východu by malo pršať aj v Žilinskom kraji a v západnej časti nás počas dňa ochladí príjemný vietor.“

10:27:57 koniec predpovede počasia (sponzorované – kuchyne Dalno, označené zvukovým komunikátom)

10:28:10 Krátke správy

- proces s P. Kažimírom pokračuje bez prítomnosti verejnosti,
- ruské útoky na Ukrajinu,
- EÚ vyslala do Grécka ďalšie hasičské lietadlá a hasičov,
- zvýšené bezpečnostné opatrenia pred MS v ženskom futbale,
- reklama (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi),
- Dopravný servis rádia EXPRES.

10:33:44 pokračovanie programu **Vaše letné rádio**

Prúd hudobných skladieb zahraničnej a slovenskej produkcie, ktorý je občasne prerušený:

- komunikátmi označujúcimi programovú službu rádia EXPRES,
- reklamou (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi),
- súťažou Kokos – o 20 tis. eur,
- reklamou (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi).

11:00:14 Krátke správy o 11-tej (Martina Pastorová) – krátky prehľad, jednotlivé správy:

- po búrkach ostáva na východnom Slovensku mimoriadna situácia,
- EÚ vyslala do Grécka ďalšie hasičské lietadlá a hasičov,
- Wagnerovci budú cvičiť s bieloruskými vojakmi,
- šport,
- predpoveď počasia,
- Dopravný servis rádia EXPRES.

11:05:00 pokračovanie programu **Vaše letné rádio**

Prúd hudobných skladieb zahraničnej a slovenskej produkcie, ktorý je občasne prerušený:

- komunikátmi označujúcimi programovú službu rádia EXPRES,
- reklamou (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi),
- krátkymi verbálnymi vstupmi moderátorky (text piesne *Nenahraditeľná* a súvislosti s bežným

životom),

- vlastnou propagáciou (upútavka na program *Vzťahy s ručením obmedzeným*),
- predpoveďou počasia.

11:27:34 Krátke správy

- modernizácia ozbrojených síl pokračuje,
- vláda Ľ. Ódora chce navýšiť kompenzácie pre poľnohospodárov,
- osadu v Telgárte zasiahol požiar,
- šport.

11:28:30 pokračovanie programu Vaše letné rádio

Prúd hudobných skladieb zahraničnej produkcie, ktorý je občasne prerušený:

- súťažou Kokos – o 20 tis. eur,
- reklamou (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi),
- Dopravným servisom rádia EXPRES,
- krátkymi verbálnymi vstupmi moderátorky (oznámenie času a blížiacich sa Veľkých správ – z ich obsahu, gratulácia meninovým oslávencom)
- komunikátmi označujúcimi programovú službu rádia EXPRES,
- reklamou (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi).

12:00:12 Veľké správy o 12-tej (Martina Pastorová a Viera Ihnátová) – krátky prehľad, jednotlivé správy:

- minister vnútra I. Šimko odchádza z funkcie, jeho kompetencie preberá premiér,
- rezort obrany podpísal dohodu o 160 obrnených vozidlách z fondu USA,
- zmeny v OP nemusia podnikatelia nahlasovať do Obchodného registra,
- senát Špecializovaného súdu zakázal priamy prenos z vyšetrovania kauzy Mýtnik,
- EÚ vyslala do Grécka ďalšie hasičské lietadlá a hasičov,
- šport,
- predpoveď počasia,
- Dopravný servis rádia EXPRES.

12:08:00 pokračovanie programu Vaše letné rádio

Prúd hudobných skladieb zahraničnej a slovenskej produkcie, ktorý je občasne prerušený:

- komunikátmi označujúcimi programovú službu rádia EXPRES,
- krátkymi verbálnymi vstupmi moderátorky (štvrtok, Medzinárodný deň šachu)
- súťažou Kokos – o výhre z predchádzajúceho dňa a možnosť vyhrať megakokos,
- predpoveďou počasia (sponzorované – kuchyne Dalno, označené zvukovými komunikátmi)
- reklamou (oddelená od vysielania zvukovými komunikátmi),
- Dopravným servisom rádia EXPRES,
- vlastnou propagáciou (upútavka na súťaž *Votrelec*),
- časťou reklamy (na začiatku oddelená od vysielania zvukovým komunikátom).

13:00:01 Koniec záznamu.